

2. Провести судову реформу, виділивши справи по захисту прав інтелектуальної власності в окреме судочинство.
3. Створити структури, відповідальні за дотримання прав інтелектуальної власності, гарантувати їх матеріально-технічне забезпечення.
4. Посилити покарання за порушення авторських прав, підвищивши розміри економічних санкцій і в ряді випадків ввести кримінальну відповідальність.
5. Проводити роз'яснювальну роботу серед населення, одночасно прийнявши заходи до підвищення його купівельної спроможності.
6. Враховувати європейський досвід із захисту авторських прав.

Література:

1. Закон України “Про авторське право і суміжні права”
2. *Піратство в Україні в 2 рази перевищує світові показники // NEWSru.ua //* Кримінал // 16 травня 2007 р. <http://www.newsru.ua>
3. *Паладій М. Державна підтримка інтелектуальних досягнень нації - шлях до економічного і соціального розвитку України // Інтелектуальна власність.* - 2006. - № 5. - С. 4.
4. *Кузьменко В. А. Мафия элитная. Публицистический практикум по авторскому праву на основе дел патоновской академии и киевских судов.* - К.: «П.Яр», 1997. - 240 с.
5. *Мельников М. Піратство як злочин у галузі авторського права і суміжних прав: поглядна проблема // Право України.* - 2003. - № 4. - С. 72-75.
6. *Коваль А. М. Соціальні та кримінально-правові засади охорони авторського права і суміжних прав. Автореф. дис. ... док. філософії в галузі права.* - К., 2005. - 28 с.

к.т.н. Балан О.С., Мельник М.І., Філіппов В.Ю.

Формування цілісної інфраструктури інноваційної діяльності на базі вищих навчальних закладів, наукових установ, при участі органів регіонального управління

Сучасна конкурентоспроможна економіка в Україні на основі інноваційної діяльності може бути побудована тільки при функціонуванні повноцінної інфраструктури, до складу якої мають входити вищі навчальні заклади (далі - ВНЗ), інноваційні центри, інвестиційні фонди тощо. Саме ці структури найефективніше забезпечують співпрацю освіти, науки, виробництва, сприяють швидкому проходженню інноваційного циклу: нова ідея – дослідний зразок – патентування – впровадження у виробництво. Аналіз наявної в Україні інфраструктури інноваційної діяльності на базі ВНЗ свідчить про недосконалість, якщо не практичну відсутність ланки комерціалізації знань і технологій. Це обумовлює потребу сформувати у ВНЗ відповідну ланку інноваційної інфраструктури.

Вітчизняні та закордонні науковці постійно розглядають функції університетів у побудові національної інноваційної системи. Вони зазначають, що сучасний ВНЗ – це вже не тільки об'єднання вищої школи та наукових досліджень, але й складна багатофункціональна структура, яка здійснює освітянську, наукову, інноваційну діяльність, що становить реальний внесок у соціально-економічний розвиток регіону та країни в цілому .

Дослідженням інфраструктури інноваційної діяльності при ВНЗ займались такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як Х. Боуен, Т. Шульц, Р. Солоу, В. Андрушенко, В. Антошкіна, О. Грішнова, І. Каленюк, К. Корсак, О. Левченко та інші В. Титов, Г. Андреєв, О. Андронова, А. Череп, Г. Федьків, Б. Поклонський, Я. Барабаш, В. Рассудовський, С. Беляєв. Але організація процесу комерціалізації знань і технологій у ВНЗ досліджена ще недостатньо.

Метою статті є обґрунтування необхідності розвитку бізнесу на базі ВНЗ дослідницького типу, а також проведення аналізу світового досвіду організації комерціалізації технологій в університетах і надання рекомендації щодо створення і функціонування центрів комерціалізації технологій в українських ВНЗ. Визначення основних напрямів впровадження інновацій в діяльності ВНЗ в контексті, підвищення рівня якості підготовки та конкурентоспроможності їх випускників на ринку праці України.

Інноваційний розвиток економіки та соціальної сфери вимагає високого рівня освіти, зростання інтелектуального і духовного потенціалу суспільства, підготовки нової генерації людей, здатних створювати найновітнішу техніку й технології, активно втручатися і здійснювати реформування та піднесення економіки, розвиток духовності й культури населення.

За часів Радянського Союзу, в умовах індустріального суспільства, існуюча система професійної освіти успішно забезпечувала потреби країни. Однак динамічне нарощування цих потреб у період найглибших соціально-економічних зрушень і стрімке входження України в постіндустріальну епоху привело до різкого відставання професійної освіти від потреб суспільства, розкрило її системні недоліки - консерватизм, нездатність гнучко й динамічно реагувати на стрімкі зміни в економіці й соціальній сфері країни [2].

ВНЗ повинні забезпечувати розвиток інноваційного циклу від стадії фундаментальних досліджень до випуску й реалізації наукомісткої продукції й технологій, створювати й удосконалювати інноваційні інфраструктури у регіонах, здійснювати підготовку, перепідготовку й підвищення кваліфікації фахівців, що працюють в інноваційній сфері.

Перспективою довгострокового розвитку системи освіти є її інтеграція у світовий освітній і науково-технічний простір. Тому в сфері міжнародного науково-технічного співробітництва й зовнішньоекономічної діяльності інноваційні ВНЗ прийматимуть участь у міжнародних програмах і проектах, спрямованих на створення конкурентоспроможної високотехнологічної продукції й новітніх технологій, створення спільних наукових організацій і інноваційних структур та забезпечення їхнього фінансування [3-4].

Міністерством освіти і науки України ведеться постійна робота з ВНЗ України щодо створення низки інноваційних підрозділів різного типу. З метою розбудови належної інноваційної інфраструктури в Україні, що забезпечувала б інноваційний процес, сприяла б підвищенню конкурентоздатності національної економіки та ефективному використанню вітчизняного науково-технологічного потенціалу, Міністерством освіти і науки України розроблено та затверджено постановою Кабінету Міністрів України Державну цільову економічну програму «Створення в Україні інноваційної інфраструктур» и на 2009-2013 роки, заходами якої передбачається також створення на базі окремих ВНЗ науково-виробничо-інноваційно-інвестиційних комплексів, що поєднуюватимуть навчальний процес і наукові дослідження з розвинутою мережею високотехнологічних інноваційних структур. Реалізація зазначененої Програми буде сприяти також, зокрема, реалізації інноваційного потенціалу ВНЗ шляхом його перетворення в науково-освітньо-інноваційний комплекс[1].

Виклики економічного розвитку України обумовлюють потребу посилення регіональних аспектів інноваційного розвитку, розбудови в кожному регіоні регіональної інноваційної системи, створення ефективної інфраструктури інноваційної діяльності, функціонування якої було б спрямоване на активізацію інноваційних процесів, забезпечення високих темпів економічного розвитку.

Розвиток інноваційної діяльності в різних регіонах Україніє вкрай нерівномірним, що в значній мірі пов'язано з рівнем розвитку інноваційної інфраструктури.

Аналіз наявної в Україні інфраструктури інноваційної діяльності перш за все свідчить про її нерозвиненість, функціональну неповність, неспроможність охопити усі ланки інноваційного процесу. Сформовано лише окремі елементи інноваційної інфраструктури. Так, за даними облдержадміністрацій станом на кінець 2008 року в усіх регіонах України діяло лише 24 інноваційних центри, 28 науково-навчальних центрів, 11 інноваційних бізнес-інкубаторів, 5 центрів інновацій та трансферу технологій, 23 центри комерціалізації інтелектуальної власності, 21 науково-впроваджувальне підприємство, 19 регіональних центрів науково-технічної та економічної інформації, 10 інноваційно-технологічних кластерів, функціонують нечисленні консалтингові фірми та небанківські фінансово-кредитні установи. В регіонах України практично відсутні венчурні фонди, а створення центрів трансферу технологій знаходиться лише на початковій стадії.

Для забезпечення впливу місцевої влади на розвиток інноваційних процесів в деяких регіонах України обласними державними адміністраціями було розроблено та затверджено регіональні інноваційні програми, в яких стратегічною метою діяльності цих регіонів визначено формування інноваційної моделі розвитку економіки [4-5].

Впровадження інновацій в освітній сфері є процесом дуже складним і багатогрannим. У зв'язку з тим, що сам освітній процес має багато як організаційних, так і операційних аспектів, то розробка та впровадження інновацій у ВНЗ має здійснюватись передусім шляхом створення системи управління інноваційним процесом. Дано система на рівні навчального закладу має складатися з управлюючої

підсистеми до якої входять ректор, проректори, що відповідають за основні напрямки роботи та керівник відділу, який відповідає за інноваційну діяльність. Особливістю даної системи є те, що вона повинна пронизувати всі ланки (кафедри), що безпосередньо надають освітні послуги. Сам відділ, на який буде покладатися відповідальність за інноваційну діяльність має виступати лише консультивним органом, та координатором даної роботи у ВНЗ. Виконання ж програм з реалізації інноваційних проектів має відбуватися як на рівні кафедр, так і на рівні керівництва ВНЗ. Останнє буде визначатися рівнем складності та необхідністю наявних повноважень для реалізації конкретного інноваційного проекту. Поряд з цим, даний процес не має бути хаотичним, а реалізовуватись у відповідності до розроблено та прийнятої програми з розвитку інноваційної діяльності, яка має встановлювати чіткі цілі, пріоритети та напрямки інноваційної діяльності, а також визначати керівників та виконавців таких інноваційних проектів.

Необхідно зазначити, що принциповим моментом впровадження системи управління якістю у ВНЗ, яка має функціонувати на принципах тотального управління якістю, є формування її стратегічної орієнтованості. Це означає, що дана система має бути спрямованою не лише на вирішення поточних проблем забезпечення високої якості освітніх послуг, а передусім на задоволення потреб та очікувань як студентів і викладацького складу, так і підприємств, які працевлаштовують випускників навчального закладу, або отримують освітні послуги з підвищення кваліфікації та перенавчання для своїх працівників тощо. При цьому, в рамках концепції тотального управління якістю кожний співробітник ВНЗ має приймати участь у досягненні високої якості освітніх послуг [5].

Отже, створюючи й удосконалюючи інноваційну інфраструктуру, охоплюючи інноваційною діяльністю підприємства регіону, розвиваючи інформаційні ресурси, залучаючи в регіон вітчизняних і закордонних інвесторів і активізуючи міжнародні контакти, науково-освітньо-інноваційний комплекс (ВНЗ) може стати одним з найважливіших факторів економічного й соціально-культурного розвитку території, і сприятиме формуванню відчутного ефекту від впровадження інновацій.

Таким чином, у статті було розглянуто проблему визначення основних напрямів впровадження інновацій в діяльності ВНЗ, а також представлено шляхи удосконалення інноваційного потенціалу ВНЗ в разіого перетворення в науково-освітньо-інноваційний комплекс

Література:

1. Антошкіна Л.І. Економіка вищої освіти: тенденції та перспективи реформування. – К.: Видавничий дім „Корпорація”, 2005. – 368 с.
2. Грішнова О.А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки.- К.: Т-во “Знання”, КОО, 2001.- 254 с.
3. Корсак К.В. Стан освітньої системи в Україні.- К.: Міжнарод. Фонд “Відродження”, 1999.-50 с.
4. Федоров М.П. Роль университетов в инновационной экономике // Инновации. – СПб., 2007. – № 02 (100). – С. 71–75.